

บทที่ 3

การตรวจสอบภายในของสาขาของธนาคารพาณิชย์

นโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยที่กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบสาขา

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดนโยบายให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติ เกี่ยวกับการตรวจสอบสาขา ทั้งโดยการใช้อำนาจตามกฎหมายและโดยการออกหนังสือเวียนต่าง ๆ ดังนี้

1. การใช้อำนาจตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505
2. การออกหนังสือเวียนที่ ธปท.ณต.(ว) 110/2526 ลงวันที่ 26 มกราคม 2526 เรื่องการขอความร่วมมือในการปรับปรุงรายงานการตรวจสอบภายใน
3. การออกหนังสือเวียนที่ ธปท.ณว.(ว) 160/2531 ลงวันที่ 28 มกราคม 2531 เรื่องการตรวจสอบกิจการและสินทรัพย์ของสาขาธนาคารพาณิชย์
4. การออกหนังสือเวียนที่ ธปท.ณว.(ว) 2023/2532 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2532 เรื่องการกำหนดให้ผู้สอบบัญชีจัดทำรายงานให้ธนาคารเป็นกรณีพิเศษ

1. การใช้อำนาจตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505

ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 กำหนดว่า

"ธนาคารพาณิชย์นอกจากสาขาของธนาคารต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์อาจเปิดสาขาได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี คำขออนุญาตต้องมีรายการตามที่รัฐมนตรีกำหนด ในการนี้รัฐมนตรีจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขก็ได้" ซึ่งตามปกติรัฐมนตรีจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเสนอแนะเสมอ โดยมีเงื่อนไขประการหนึ่งคือ ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์จะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบกิจการและสินทรัพย์ของสาขาอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกกรอบ 12 เดือน นับจากวันที่สาขาเริ่มประกอบธุรกิจ และให้จัดส่งสำเนารายงานการตรวจสอบพร้อมด้วยคำสั่ง และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องไปยังสาขา ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบภายในเวลา 45 วัน นับจากวันเริ่มตรวจสอบ

2. การออกหนังสือเวียนที่ ธพท.๓๓.(ว) 110/2526 ลงวันที่ 26 มกราคม 2526

เรื่องการขอความร่วมมือในการปรับปรุงรายงานการตรวจสอบภายใน

ตามหนังสือเวียนฯ ดังกล่าว สรุปได้ว่าตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เปิดสาขา โดยจัดให้เจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบกิจการและสินทรัพย์ของสาขา และให้จัดส่งสำเนารายงานการตรวจสอบภายใน พร้อมด้วยคำสั่งและข้อแนะนำที่เกี่ยวข้องให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบภายในเวลา 45 วัน นับจากวันเริ่มตรวจสอบนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า การส่งเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ไปตรวจสอบกิจการและสินทรัพย์ของสาขาที่เปิดดำเนินการอยู่จะเป็นประโยชน์ในการดูแล รวมทั้งการสั่งการหรือให้ข้อแนะนำแก่สาขาในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานได้ทันเวลา ไม่ว่าจะ เป็นสาขาที่เปิดดำเนินการโดยมีเงื่อนไข หรือเป็นสาขาที่เปิดดำเนินการโดยไม่มีเงื่อนไขก็ตาม¹ ดังนั้น จึงให้ธนาคารพาณิชย์จัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบกิจการ และสินทรัพย์ของสาขาทุก สำนักงาน และให้จัดส่งรายงานการตรวจสอบภายในพร้อมด้วยคำสั่งและข้อแนะนำที่เกี่ยวข้องให้ธนาคารแห่งประเทศไทย เช่นเดียวกับสาขาที่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาตให้เปิดสาขาด้วย

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำรายงานการตรวจสอบภายในให้มีข้อมูลที่ สำคัญครบถ้วน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดรูปแบบของรายงานการตรวจสอบภายใน และ คำอธิบายให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติด้วย โดยในรายงานการตรวจสอบดังกล่าวจะต้องมีข้อมูลดังนี้

- (1) งบทดลอง หรือรายการแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน
- (2) ข้อสังเกตและข้อแนะนำของผู้ตรวจสอบให้ปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ
 - เงินให้สินเชื่อ
 - เงินฝาก
 - เชื่อกันเพราะไม่มีเงิน
 - สินทรัพย์อื่น
 - การรับรองและค้ำประกัน
 - การควบคุมภายใน การบัญชี และการรายงาน
 - อื่นๆ เช่น การทุจริต ฯลฯ

¹ สาขาที่เปิดดำเนินการก่อน พ.ศ.2505 จะเป็นสาขาที่เปิดดำเนินการโดยไม่มีเงื่อนไข

(3) สรุปลิทธิประโยชน์จัดขึ้น สิทธิประโยชน์ไม่ชำระตามกำหนดแต่ไม่จัดขึ้น และเงินให้สินเชื่อก่อนหน้าที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานใหญ่ โดย

สิทธิประโยชน์จัดขึ้น แบ่งออกเป็น

- สิทธิประโยชน์จัดขึ้นสูญ หมายถึง หนี้ส่วนที่เรียกคืนไม่ได้ เช่น หนี้ที่ขาดอายุความหรือหมดสิทธิเรียกร้องแล้ว หรือหนี้ที่ไม่มีหลักฐานจะฟ้องร้องเรียกทรัพย์สินจากลูกหนี้ได้ หนี้ที่ลูกหนี้ล้มละลายและได้มีการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินครั้งสุดท้ายแล้ว หนี้ที่ลูกหนี้ถึงแก่กรรมแล้วและไม่มีมรดกจะชำระหนี้ได้ หนี้ที่ลูกหนี้ตกลงจะชำระให้บางส่วนโดยส่วนที่เหลือไม่มีทางจะชำระให้ หนี้ที่ลูกหนี้เลิกกิจการหรือชำระบัญชีแล้วแต่ไม่มีทรัพย์สินจะชำระหนี้ได้ และสิทธิประโยชน์ซึ่งชำระสูญเสียหายหรือหมดราคา

- สิทธิประโยชน์จัดขึ้นสงสัย หมายถึง หนี้ที่ไม่มีหลักประกัน หรือมีหลักประกันแต่ไม่คุ้มหนี้ และลูกหนี้ไม่ได้มาติดต่อชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงิน และมีกรณีแวดล้อมแสดงให้เห็นโดยชัดเจนว่า จะเรียกเก็บหนี้คืนได้ไม่ครบในที่สุด เช่น หนี้ที่ธนาคารติดต่อลูกหนี้ไม่ได้ หรือตามตัวลูกหนี้ไม่พบ หนี้ที่ลูกหนี้มีความสามารถในการชำระหนี้อ่อน ได้ขอผลัดชำระหนี้ไว้ แต่ผิดนัดไม่ชำระตามกำหนด หนี้ที่มีหลักประกันไม่คุ้มหนี้และถึงกำหนดชำระแล้ว หรือหลักประกันที่วางไว้ต่อธนาคารไม่สมบูรณ์ตามกฎหมายและกิจการค้าของลูกหนี้ยากแก่การหากำไร หรือลูกหนี้ดำเนินธุรกิจขาดทุนมาเป็นเวลาหลายปี หรือเลิกกิจการแล้ว หรืออยู่ระหว่างชำระบัญชี และคาดได้แน่นอนว่าจะไม่สามารถชำระหนี้ให้ธนาคารได้ครบถ้วน หนี้ที่มีกรณีแวดล้อมแสดงว่า อาจจะต้องดำเนินคดีหรือกำลังดำเนินคดีบังคับชำระหนี้อยู่ ซึ่งคาดได้ว่าจะเรียกเก็บหนี้คืนได้ไม่ครบในที่สุด หนี้ที่ศาลสั่งให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลาย และธนาคารได้ยื่นขอรับชำระหนี้ไว้แล้ว และคาดว่าส่วนแบ่งที่ได้รับไม่เพียงพอกับหนี้ค้างชำระ และสิทธิประโยชน์ที่มีราคาประเมิน หรือราคาตลาดต่ำกว่าราคาตามบัญชี

- สิทธิประโยชน์จัดขึ้นต่ำกว่ามาตรฐาน หมายถึง หนี้ซึ่งถึงแม้ว่าจะไม่เข้าข่ายจัดขึ้นสงสัยในระยะสั้นแต่วินิจฉัยได้ว่าเป็นหนี้ที่มีการเสี่ยงโดยไม่สมควร เช่น หนี้ที่ขาดการติดต่อและค้างชำระดอกเบี้ย ซึ่งมีปัญหาในการเรียกให้ชำระคืน

สิทธิประโยชน์ไม่ชำระตามกำหนดแต่ไม่จัดขึ้น หมายถึง หนี้ที่ไม่ชำระตามกำหนดแต่ไม่เข้าเกณฑ์จัดขึ้น แบ่งออกเป็น

- สินทรัพย์ไม่ชำระตามกำหนด อยู่ระหว่างต่อสู้สัญญา
- สินทรัพย์ไม่ชำระตามกำหนด อยู่ระหว่างผ่อนชำระ
- สินทรัพย์ไม่ชำระตามกำหนด อยู่ระหว่างเร่งรัด

เงินให้สินเชื่อที่เกินอำนาจที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานใหญ่ หมายถึง เงินให้สินเชื่อที่อนุมัติ หรือยินยอมให้ลูกหนี้กู้ยืมเงินเกินอำนาจที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานใหญ่ แบ่งออกเป็น

- เงินเบิกเกินบัญชีเกินกว่าวงเงินตามสัญญา
- เงินเบิกเกินบัญชีไม่จัดทำสัญญา
- เงินให้กู้
- ตัวเงิน

(4) การควบคุมภายใน แสดงข้อสังเกตในลักษณะของ CHECK LIST เกี่ยวกับ

- เงินสด
- เงินฝากธนาคารและเงินสดระหว่างเรียกเก็บ
- บัญชีระหว่างกัน
- การให้สินเชื่อ
- เงินฝาก
- เช็คคืน
- บัญชีแยกประเภททั่วไปและสมุดช่วย
- ใบรับฝากประจำ คราฟท์ และเช็คธนาคาร
- การให้เช่าที่เก็บของมีค่า

3. การออกหนังสือเวียนที่ ธปท.ฉว.(ว) 160/2531 ลงวันที่ 28 มกราคม 2531

เรื่องการตรวจสอบกิจการและสินทรัพย์ของสาขาธนาคารพาณิชย์

ตามหนังสือเวียนฯ ดังกล่าว สรุปได้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเห็นว่า เพื่อความสะดวกในการวางแผนการตรวจสอบกิจการ และสินทรัพย์ของสาขาของธนาคารพาณิชย์ รวมทั้งการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดส่งรายงานการตรวจสอบและคำสั่ง และข้อแนะนำที่เกี่ยวข้องไปยังธนาคารแห่งประเทศไทย จึงขอให้ธนาคารพาณิชย์จัดระเบียบในประเทศทุกธนาคาร ถือปฏิบัติ ตามเงื่อนไขที่กำหนดใหม่ทั้งหมด คือ ให้ธนาคารพาณิชย์จัดให้มีเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบกิจการ

และสินทรัพย์ของสาขาอย่างน้อยทุกหนึ่งปีปฏิทิน และให้จัดส่งสำเนารายงานการตรวจสอบฉบับที่ส่งให้แก่ฝ่ายจัดการไปให้ธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 7 วัน นับจากวันที่ส่งให้ฝ่ายจัดการ และให้จัดส่งคำสั่ง และข้อแนะนำที่เกี่ยวข้องกับรายงานการตรวจสอบดังกล่าวของฝ่ายจัดการไปยังสาขา ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 7 วัน นับจากวันสั่งการของฝ่ายจัดการ ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 90 วัน นับจากวันที่เริ่มตรวจสอบ²

4. การออกหนังสือเวียนที่ ธพท.ณว.(ว)2023/2532 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2532
เรื่องการกำหนดให้ผู้สอบบัญชีจัดทำรายงานให้ธนาคารเป็นกรณีพิเศษ

ตามหนังสือเวียนฯ ดังกล่าว สรุปได้ว่า ให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินการให้ผู้สอบบัญชีภายนอกของธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติงานเพิ่มเติมเป็นการพิเศษ โดยให้ตรวจสอบและจัดทำรายงาน ดังต่อไปนี้ คือ

- ก. รายงานการตรวจสอบการให้สินเชื่อ เจ้าหนี้ตามภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ
- ข. รายงานการประเมินประสิทธิภาพของการระดมเงินออม
- ค. รายงานการประเมินประสิทธิภาพของการกระจายสินเชื่อ
- ง. รายงานการประเมินประสิทธิภาพของการควบคุมค่าใช้จ่ายการบริหาร
- จ. รายงานการประเมินประสิทธิภาพของระบบการตรวจสอบภายใน

และให้ธนาคารพาณิชย์จัดส่งรายงานดังกล่าวให้ธนาคารแห่งประเทศไทยในสัปดาห์ถัดวัน นับจากวันที่งบดุลและงบกำไรขาดทุนได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ตั้งแต่งวดการบัญชีประจำปี 2532 เป็นต้นไป

จากหนังสือเวียนดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ต้องการให้ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารให้ความสำคัญ และปรับปรุงระบบการตรวจสอบภายในให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

² เปลี่ยนจากเดิม คือ ทั้งนี้ไม่เกิน 45 วัน นับจากวันที่เริ่มตรวจสอบ ตามหนังสือเวียนที่ ธพท.ณต.(ว) 110/2526 ลงวันที่ 26 มกราคม 2526

ความหมายและวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายใน

จากการศึกษาดำรงและเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า ความหมาย ประเภท และ วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายในนั้น มีความแตกต่างกันในรายละเอียด ดังนั้นจึงขอให้นัก ตัวอย่างของการกล่าวถึงการตรวจสอบภายในไว้ ดังนี้

จากบทความของ LAWRENCE B. SAWYER ผู้ที่มีประสบการณ์ในการตรวจสอบภายใน มากกว่า 30 ปี และเป็นผู้เขียนตำราการตรวจสอบภายในอีกหลายเล่ม ได้ให้ความคิดเห็นว่าเป็น "การตรวจสอบภายใน หมายถึง การประเมินการปฏิบัติงานและระบบควบคุมภายในขององค์การได้อย่างมีอิสระ เพื่อที่จะวัดผลว่า คู่มือปฏิบัติงานและนโยบายที่ประกาศใช้ไปแล้ว ได้มีการปฏิบัติตามหรือไม่ และอย่างประหยัดหรือไม่ แผนงานที่วางไว้ได้รับการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ"³

จากการกล่าวถึงการตรวจสอบภายในดังกล่าวข้างต้น การตรวจสอบภายใน หมายถึง การประเมินการปฏิบัติงานและระบบควบคุมภายในขององค์การได้อย่างมีอิสระ โดยมีวัตถุประสงค์สรุปได้ดังนี้

- (1) เพื่อประเมินว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามคู่มือปฏิบัติงานและนโยบายหรือไม่
- (2) เพื่อประเมินว่าการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างประหยัดหรือไม่
- (3) เพื่อประเมินว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่
- (4) เพื่อประเมินว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

นอกจากการกล่าวถึงการตรวจสอบภายในดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีการกล่าวถึงการตรวจสอบภายในอีก ดังนี้ ผู้ตรวจสอบภายในจะทำการตรวจสอบงบการเงิน ตรวจสอบเพื่อ ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และการประหยัด และเพื่อให้ทราบหรือแน่ใจได้ว่า พนักงานปฏิบัติตาม นโยบายและระเบียบคำสั่งขององค์การ⁴

³ วินี พรหมเชษฐ์ และ เกียรติศักดิ์ จีร์เธียรนาถ, เทคนิคและวิธีการตรวจสอบภายใน, (กรุงเทพมหานคร:2523), หน้า 9

⁴ Leo Herbert, Auditing the performance of management (Lifetime Learning Publications, 1990), p.4.

จากการกล่าวถึงการตรวจสอบภายในดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายในได้ดังนี้ คือ

- (1) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของงบการเงิน
- (2) เพื่อตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และประหยัดหรือไม่
- (3) เพื่อตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบาย และระเบียบคำสั่งขององค์การหรือไม่

ประเภทของการตรวจสอบภายใน

จากการศึกษาตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่าการแบ่งประเภทของการตรวจสอบภายในนั้นมีการแบ่งที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นจะขอยกตัวอย่างของการแบ่งประเภทของการตรวจสอบภายใน ไว้ดังนี้

การตรวจสอบภายในสามารถแบ่งประเภทตามขอบเขตและลักษณะของการตรวจสอบตามรูปที่ 3.1 ได้ดังนี้

(1) การตรวจสอบทางการเงิน (FINANCIAL AND COMPLIANCE AUDIT) หมายถึง การตรวจสอบเพื่อพิจารณาว่าการบันทึกบัญชีเป็นไปอย่างถูกต้อง หรือเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยตรวจสอบเทียบกับเอกสารทางการบัญชี ซึ่งเป็นการเน้นการตรวจสอบข้อมูลนำเข้า (INPUTS) และตรวจสอบว่าวิธีการปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎระเบียบที่ธนาคารกำหนดหรือไม่

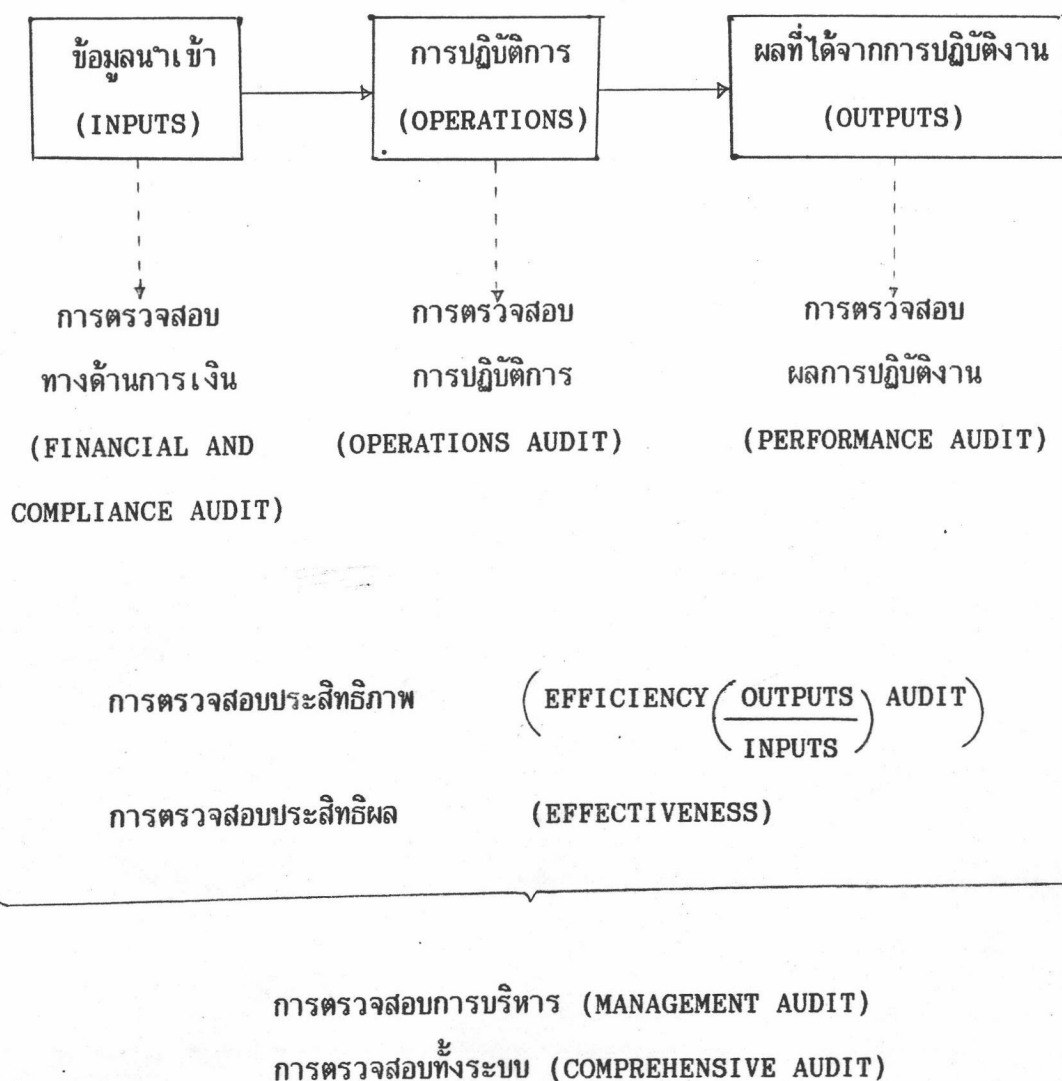
(2) การตรวจสอบการปฏิบัติการ (OPERATIONS AUDIT) หมายถึง การตรวจสอบวิธีการปฏิบัติงานว่าดำเนินไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นการเน้นการตรวจสอบวิธีการปฏิบัติงาน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในจึงทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างฝ่ายบริหารและผู้ปฏิบัติงานในการที่จะร่วมปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้น

(3) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (PERFORMANCE AUDIT) หมายถึง การตรวจสอบเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นการเน้นการตรวจสอบผลที่ได้จากการปฏิบัติงาน (OUTPUTS)

(4) การตรวจสอบการบริหาร (MANAGEMENT AUDIT) หมายถึง การตรวจสอบที่เน้นตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน โดยเป็นการรวมการตรวจสอบทุกประเภทดังได้กล่าวไว้ข้างต้นนั่นเอง⁵

⁵ วิชิต ฉัตรพริยกุล "การตรวจสอบการบริหารสินเชื่อกภายในประเทศของธนาคารพาณิชย์", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 4-6

รูปที่ 3.1 ขอบเขตของการตรวจสอบการบริหารที่ขยายกว้างจากการตรวจสอบปัจจุบัน⁶

⁶ Dr. Prawit Ninsuvannakul, "Management Audit as a means to increase efficiency" Paper Presented in the Asean Federation of Accountants (AFA.) 4th Conference in Jakarta, Indonesia on October 22, 1984.

นอกจากนี้จากการศึกษาความหมายของการตรวจสอบการบริหาร พบว่า การตรวจสอบการบริหาร หมายถึง การประเมินผลโดยมุ่งถึงผลในอนาคต อย่างมีอิสระ และมีระบบ ของการปฏิบัติงานของการบริหารทุกระดับโดยผู้ตรวจสอบภายใน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงความสามารถในการทำอะไรขององค์การและเพื่อเพิ่มการบรรลุวัตถุประสงค์อื่น ๆ ขององค์การ โดยการปรับปรุงหน้าที่การบริหาร การบรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามที่ได้วางแผนไว้ การบรรลุวัตถุประสงค์ทางสังคม และการพัฒนาพนักงาน และผู้ตรวจสอบภายในที่ทำการตรวจสอบการบริหาร จะต้องทำการประเมินผลว่า

- (1) ได้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ
- (2) ได้มีการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- (3) ลูกค้าพอใจกับคุณภาพของสินค้าและบริการที่ได้รับ⁷

⁷ Allan J. Sayle, Management Audits : The Assessment of Quality Management Systems (Magraw-Hill Book Company, 1981), p.78-79.

การตรวจสอบสาขาของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน

ในการศึกษาการตรวจสอบสาขาของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็นคือ

1. ลักษณะและวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบสาขาในปัจจุบัน
 2. เรื่องที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ในการตรวจสอบสาขาตามปกติในปัจจุบัน
 3. ปัญหาและข้อจำกัดของการตรวจสอบสาขาในปัจจุบัน
- การศึกษาทั้ง 3 ประเด็นดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะและวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบสาขาในปัจจุบัน

จากการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามจากผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบ หรือผู้แทนของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งหมดเป็นจำนวน 15 ธนาคาร ได้รับแบบสอบถามกลับมาเป็นจำนวนดังแสดงในตารางที่ 3.1

1.1 ลักษณะของการตรวจสอบสาขา

จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา ปรากฏผลดังนี้ ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก จะส่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบไปตรวจสอบสาขานี้ละครั้ง โดยเน้นการตรวจสอบทางด้านการเงิน และการตรวจสอบการปฏิบัติการเป็นหลัก โดยทำการตรวจสอบการบริหารไปด้วยพร้อมกับการตรวจสอบสาขาประจำปี แต่ไม่ได้เป็นรูปแบบการตรวจสอบที่ชัดเจน ทำกับการตรวจสอบทางด้านการเงินและการตรวจสอบการปฏิบัติการ

นอกจากการตรวจสอบดังกล่าวแล้ว ธนาคารพาณิชย์ทุกขนาด จะส่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบไปตรวจสอบสาขามากกว่าปีละครั้ง โดยเป็นกรณีการตรวจสอบพิเศษเฉพาะบางสาขาเท่านั้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบสาขา

จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา สรุปวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบสาขาได้คือ

- ก. วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบสาขาซึ่งเป็นการตรวจสอบตามปกติ
การตรวจสอบสาขาตามปกติ ซึ่งเป็นการตรวจสอบแต่ละสาขานี้ละ

ครั้งนั้น มีวัตถุประสงค์ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาจากการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามจากผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบหรือผู้แทน

สอบถามจาก	จำนวนแบบสอบถาม ที่ทำการสอบถาม รวมทั้งหมด (ชุด)	ธนาคารขนาดใหญ่ 4 ธนาคาร (จำนวนทั้งหมด = 4 ชุด)		ธนาคารขนาดกลาง 6 ธนาคาร (จำนวนทั้งหมด = 6 ชุด)		ธนาคารขนาดเล็ก 5 ธนาคาร (จำนวนทั้งหมด = 5 ชุด)	
		(1) จำนวนแบบสอบถาม ตามที่ได้รับกลับมา (ชุด)	% = (1)/4x100	(2) จำนวนแบบสอบถาม ตามที่ได้รับกลับมา (ชุด)	% = (2)/6x100	(3) จำนวนแบบสอบถาม ตามที่ได้รับกลับมา (ชุด)	% = (3)/5x100
ผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบ หรือผู้แทน	15	3	75.00	3	50.00	2	40.00

จากการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามจากผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบหรือผู้แทน ของธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นจำนวน 15 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมาดังนี้

ธนาคารขนาดใหญ่ จากแบบสอบถามที่ทำการสอบถามทั้งหมดจำนวน 4 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 3 ชุด คิดเป็น 75.00 % ของผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบหรือผู้แทน ของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้งหมด

ธนาคารขนาดกลาง จากแบบสอบถามที่ทำการสอบถามทั้งหมดจำนวน 6 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 3 ชุด คิดเป็น 50.00 % ของผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบหรือผู้แทน ของธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางทั้งหมด

ธนาคารขนาดเล็ก จากแบบสอบถามที่ทำการสอบถามทั้งหมดจำนวน 5 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 2 ชุด คิดเป็น 40.00 % ของผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบหรือผู้แทน ของธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กทั้งหมด

- (1) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของรายการสินทรัพย์
หนี้สิน รายได้ และรายจ่าย
- (2) เพื่อตรวจสอบระบบการควบคุมภายใน
- (3) เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์
และข้อกำหนดของธนาคารแห่งประเทศไทย
- (4) เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบ ข้อกำหนดของ
ธนาคาร
- (5) เพื่อประเมินคุณภาพและจัดชั้นสินเชื่อและประสิทธิภาพในการ
ปฏิบัติงาน

ข. วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบสาขาซึ่งเป็นการตรวจสอบพิเศษ
การตรวจสอบพิเศษ ซึ่งเป็นการตรวจสอบที่นอกเหนือไปจาก
การตรวจสอบตามปกติ นั้น มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- (1) เพื่อติดตามผลการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของสาขาตาม
ข้อเสนอแนะที่เสนอไว้ใน การตรวจสอบครั้งแรก
- (2) เพื่อค้นหาข้อมูล และข้อเท็จจริงตามความต้องการของผู้บริหาร
ระดับสูง
- (3) เพื่อค้นหาเอกสารหลักฐาน และข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเกี่ยวกับ
กรณีทุจริต

2. เรื่องที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ในการตรวจสอบสาขาตาม ปกติในปัจจุบัน

จากแบบสอบถามโดยใช้แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตั้งแต่ระดับหัวหน้าสาย
ขึ้นไป ซึ่งรับผิดชอบการตรวจสอบสาขาของธนาคารพาณิชย์ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ โดยสุ่มตัวอย่าง
เป็นจำนวน 30% ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งหมดเป็นจำนวน 15 ธนาคาร
ได้รับแบบสอบถามกลับมาเป็นจำนวนดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาจากการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบตั้งแต่ระดับหัวหน้าสายขึ้นไป

สอบถามจาก	จำนวนแบบสอบถาม ที่ทำการสอบถาม รวมทั้งหมด (ชุด)	ธนาคารขนาดใหญ่ 4 ธนาคาร (จำนวนทั้งหมด = 50 ชุด)		ธนาคารขนาดกลาง 6 ธนาคาร (จำนวนทั้งหมด = 45 ชุด)		ธนาคารขนาดเล็ก 5 ธนาคาร (จำนวนทั้งหมด = 25 ชุด)	
		(1) จำนวนแบบสอบถาม ตามที่ได้รับกลับมา (ชุด)	% =(1)/50x100	(2) จำนวนแบบสอบถาม ตามที่ได้รับกลับมา (ชุด)	% =(2)/45x100	(3) จำนวนแบบสอบถาม ตามที่ได้รับกลับมา (ชุด)	% =(3)/25x100
เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ตั้งแต่ระดับหัวหน้าสาย ขึ้นไป	120	33	66.00	25	55.56	20	80.00

จากการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบตั้งแต่ระดับหัวหน้าสายขึ้นไป ซึ่งรับผิดชอบการตรวจสอบสาขาของธนาคารพาณิชย์ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ โดยสุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 30% ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งหมดเป็นจำนวน 120 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมาดังนี้

ธนาคารขนาดใหญ่ จากแบบสอบถามที่ทำการสอบถามทั้งหมดจำนวน 50 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 33 ชุด คิดเป็น 66.00 % ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบที่สุ่มตัวอย่างมาทั้งหมด

ธนาคารขนาดกลาง จากแบบสอบถามที่ทำการสอบถามทั้งหมดจำนวน 45 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 25 ชุด คิดเป็น 55.56 % ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบที่สุ่มตัวอย่างมาทั้งหมด

ธนาคารขนาดเล็ก จากแบบสอบถามที่ทำการสอบถามทั้งหมดจำนวน 25 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 20 ชุด คิดเป็น 80.00 % ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบที่สุ่มตัวอย่างมาทั้งหมด

จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา เรื่องที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการตรวจสอบตามปกติในปัจจุบัน ปรากฏผลตามที่แสดงในตาราง 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบที่ให้ความสำคัญกับเรื่องต่าง ๆ ในการตรวจสอบสาขาตามปกติ โดยเทียบเป็นอัตราร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม
ของธนาคารพาณิชย์แต่ละขนาด และเทียบเป็นอัตราร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

เรื่อง	ธนาคารพาณิชย์						ธนาคารพาณิชย์ทุกขนาด	
	(1) ขนาดใหญ่ จำนวน 33 คน		(2) ขนาดกลาง จำนวน 25 คน		(3) ขนาดเล็ก จำนวน 20 คน		(4) = (1)+(2)+(3) จำนวน 78 คน	(5) = (4)/78x100
	(6) คน	% =(6)/33x100	(7) คน	% =(7)/25x100	(8) คน	% =(8)/20x100		
ความถูกต้อง ครบถ้วน ของรายการบัญชี	22	66.67	18	72.00	12	60.00	52	66.67
ความเหมาะสมและรัดกุม ของระบบการควบคุมภายใน	30	90.91	21	84.00	19	95.00	70	89.74
การปฏิบัติตามนโยบายและ ระเบียบคำสั่งของสำนักงานใหญ่	29	87.88	24	96.00	17	85.00	70	89.74
การประเมินคุณภาพเพื่อ จัดชั้นรายการสินเชื่อ	26	78.79	19	76.00	16	80.00	61	78.21

จากตาราง 3.3 สรุปได้ว่า การตรวจสอบสาขาตามปกติในปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ให้ความสำคัญกับเรื่องต่างๆ โดยแบ่งตามขนาดของธนาคารพาณิชย์ได้ดังนี้

ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ตรวจสอบทั้งหมด 33 คน ซึ่งคิดเป็น 100 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องต่างๆ คือ

อันดับ 1 ได้แก่ ความเหมาะสมและรัดกุมของระบบการควบคุมภายใน คิดเป็น 90.91 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อันดับ 2 ได้แก่ การปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบคำสั่งของสำนักงานใหญ่ คิดเป็น 87.88 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อันดับ 3 ได้แก่ การประเมินคุณภาพเพื่อจัดชั้นรายการสินเชื่อ คิดเป็น 78.79 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อันดับ 4 ได้แก่ ความถูกต้องครบถ้วนของรายการบัญชี คิดเป็น 66.67 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ตรวจสอบทั้งหมด 25 คน ซึ่งคิดเป็น 100 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องต่างๆ คือ

อันดับ 1 ได้แก่ การปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบคำสั่งของสำนักงานใหญ่ คิดเป็น 96.00 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อันดับ 2 ได้แก่ ความเหมาะสมและรัดกุมของระบบการควบคุมภายใน คิดเป็น 84.00 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อันดับ 3 ได้แก่ การประเมินคุณภาพเพื่อจัดชั้นรายการสินเชื่อ คิดเป็น 76.00 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อันดับ 4 ได้แก่ ความถูกต้องครบถ้วนของรายการบัญชี คิดเป็น 72.00 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ตรวจสอบทั้งหมด 20 คน ซึ่งคิดเป็น 100 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องต่างๆ คือ

อันดับ 1 ได้แก่ ความเหมาะสมและรัดกุมของระบบการควบคุมภายใน คิดเป็น 95.00 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อันดับ 2 ได้แก่ การปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบคำสั่งของสำนักงานใหญ่ คิดเป็น 85.00 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อันดับ 3 ได้แก่ การประเมินคุณภาพเพื่อจัดชั้นรายการสินค้า คิดเป็น 80.00 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อันดับ 4 ได้แก่ ความถูกต้องครบถ้วนของรายการบัญชี คิดเป็น 60.00 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม

นอกจากนี้ จากตาราง 3.1 สรุปได้ว่า จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 78 คน ซึ่งคิดเป็น 100 % ของผู้ตอบแบบสอบถาม เจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ให้ความสำคัญกับเรื่องต่างๆ ดังนี้

อันดับ 1 ได้แก่ ความเหมาะสมและรัดกุมของระบบการควบคุมภายใน กับ การปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบคำสั่งของสำนักงานใหญ่ ซึ่งคิดเป็น 89.74 % ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เท่ากันทั้งสองเรื่อง

อันดับ 3 ได้แก่ การประเมินคุณภาพเพื่อจัดชั้นรายการสินค้า คิดเป็น 78.21 % ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

อันดับ 4 ได้แก่ ความถูกต้องครบถ้วนของรายการบัญชี คิดเป็น 66.67 % ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3. ปัญหาและข้อจำกัดของการตรวจสอบสาขาในปัจจุบัน

จากการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามจากผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบหรือผู้แทน และจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบตั้งแต่ระดับหัวหน้าสายขึ้นไปของธนาคารพาณิชย์ไทย ตามที่ระบุในวิธีการศึกษาข้อ 2.1 นั้น ปรากฏผลคือ ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก มีปัญหาและข้อจำกัดของการตรวจสอบสาขาในปัจจุบันดังนี้

3.1 นโยบายของผู้บริหารระดับสูงของธนาคาร

เนื่องจากฝ่ายตรวจสอบไม่มีอำนาจโดยตรงในการที่จะสั่งการไปยังสาขา เพื่อให้แก้ไขปรับปรุงในส่วนที่เป็นจุดอ่อนของสาขา ดังนั้นหากผู้บริหารระดับสูงซึ่งรับผิดชอบในการสั่งการดังกล่าว ไม่ให้ความสำคัญต่อข้อแนะนำตามที่ฝ่ายตรวจสอบเสนอไว้ในรายงานการตรวจสอบแล้ว การปฏิบัติงานของฝ่ายตรวจสอบก็จะมีประโยชน์ต่อการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของสาขาเท่าที่ควร และถ้าผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการสั่งการให้สาขาปรับปรุงการปฏิบัติงานได้ไม่ให้ความสนใจ หรือไม่ให้ความสำคัญต่อผลการตรวจสอบสาขาตลอดจนข้อแนะนำต่าง ๆ

ตามที่ฝ่ายตรวจสอบเสนอไป นอกจากจะทำให้การปฏิบัติงานของฝ่ายตรวจสอบสูญเปล่าแล้ว จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของสาขาขาดการควบคุมที่ดี และทำให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วย

3.2 อิทธิพลของฝ่ายตรวจสอบ

เนื่องจากในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ได้มีการขยายการดำเนินงานโดยการเปิดสาขาใหม่เพิ่มขึ้น มีการขยายบริการประเภทต่าง ๆ ให้แก่ลูกค้ามากขึ้น ทำให้ปริมาณงานของฝ่ายตรวจสอบเพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาคือ จำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบไม่เหมาะสมกับปริมาณงานที่ฝ่ายตรวจสอบจะต้องรับผิดชอบ นอกจากนี้อิทธิพลการลาออกของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบนั้นค่อนข้างสูง อาจเนื่องจากอัตราผลตอบแทนที่ธนาคารพาณิชย์กำหนดไว้ค่อนข้างต่ำกว่าเมื่อเทียบกับองค์กรอื่น และบางครั้งหน่วยงานอื่น ๆ ของธนาคารพาณิชย์เองจะขอตัวเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานพอสมควรแล้ว ไปปฏิบัติงาน เพราะโดยส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบจะเป็นผู้รู้งานของธนาคารหลายด้าน การลาออก และการขอตัวเจ้าหน้าที่ตรวจสอบดังกล่าว จะมีผลกระทบต่อการทำงานของฝ่ายตรวจสอบด้วย แม้ว่าจะมีการรับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบใหม่เข้ามาปฏิบัติงานแทนก็ตาม เพราะโดยส่วนใหญ่แล้ว เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเก่าจะมีความชำนาญในการปฏิบัติงานมากกว่าเจ้าหน้าที่ตรวจสอบใหม่

3.3 คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ

เนื่องจากการตรวจสอบสาขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบนั้น เจ้าหน้าที่ตรวจสอบจำเป็นต้องทราบการดำเนินงานของสาขาทุก ๆ ด้านอย่างดี ต้องทราบนโยบาย ระเบียบคำสั่ง และข้อกำหนดต่าง ๆ ที่สาขาต้องปฏิบัติ เพื่อที่จะตรวจสอบตลอดจนประเมินผลการดำเนินงานของสาขาได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบนั้น ผู้ที่จะปฏิบัติงานได้ดี จะต้องมีความรู้คุณสมบัติอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น เป็นผู้ที่ยังแข็งแรง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี เป็นต้น ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบที่จะปฏิบัติงานได้ดี จึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนคุณสมบัติอื่น ๆ ดังกล่าวแล้วอย่างเพียงพอ มิฉะนั้นอาจทำให้ทำประเมินผลการดำเนินงานของสาขาลดลงเคลื่อนจากที่เป็นจริงได้

3.4 เวลาในการตรวจสอบและจัดทำรายงานการตรวจสอบ

การปฏิบัติงานตรวจสอบนั้นมีขีดจำกัดในเรื่องของเวลา เนื่องจากจะต้องตรวจสอบสาขา โดยใช้เวลาในการตรวจสอบตามที่กำหนดไว้ในแผนงานการตรวจสอบ ซึ่งจะกำหนดไว้สำหรับแต่ละสาขาไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับปริมาณงานของแต่ละสาขา โดยทั่วไปจะอยู่ในระหว่าง 1-2 สัปดาห์ นอกจากนี้การจัดทำรายงานการตรวจสอบ ซึ่งต้องใช้เวลาในการจัดทำอีกนั้น จะต้องรีบจัดทำเพื่อเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงต่อไป โดยเฉพาะเมื่อตรวจสอบพบกรณีที่เกิดปกติและต้องรีบดำเนินการแก้ไขปรับปรุง มิฉะนั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงในการดำเนินงานของสาขา รวมทั้งการที่จะต้องจัดส่งรายงานการตรวจสอบพร้อมกับคำสั่งและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องไปยังสาขา ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบภายในเวลาที่กำหนดไว้ตามหนังสือเวียนที่ ธปท.ฌว.(ว) 160/2531 ลงวันที่ 28 มกราคม 2531 (ตามที่กล่าวแล้ว)

3.5 ความร่วมมือและการประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ในการปฏิบัติงานตรวจสอบ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบจะต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการประเมินผลการตรวจสอบ การที่จะได้ข้อมูลประกอบการตรวจสอบ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของเอกสาร การสัมภาษณ์ หรือการสอบถามเพิ่มเติมนั้น ถ้าฝ่ายตรวจสอบได้รับความร่วมมือหรือได้มีการประสานงานที่ดีกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้รับการตรวจสอบหรือพนักงานของสาขา ฝ่ายกิจการสาขาซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินงานของสาขาโดยตรง ก็จะทำให้ได้รับข้อมูลต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบ หรือทำให้ตรวจสอบได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามหากฝ่ายตรวจสอบไม่ได้รับความร่วมมือ หรือขาดการประสานงานที่ดีกับผู้ที่เกี่ยวข้อง จะทำให้การปฏิบัติงานตรวจสอบทำได้ลำบาก หรือไม่เท่าที่ควร ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้ตามวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบที่กำหนดไว้